

Oikeusministeriö

Asia. Lausunto työryhmämietinnöstä Pikaluottolainsäädännön muuttaminen

Viite: Lausuntopyyntö 11.4.2012 OM 17/41/2011 , OM035:00/2011

YLEISTÄ

Velkaantumisongelman kasvu näkyy selkeästi käräjäoikeuksiin saapuvien riidattomien velkomisasioiden määrän huimana, jo useita vuosia jatkuneena nousuna. Yhteiskunnallisesti kysymys on huolestuttavasta kehityksestä. Ongelman ratkaisemisessa ei riitä pelkästään lainsäädännölliset toimenpiteet, vaan tilanteeseen tulisi puuttua myös laajapohjaisella keskustelulla ja erityisesti nuorten asennekasvatuksella.

TYÖRYHMÄN EHDOTUKSESTA

Velallisen suunnalta tarkasteltuna työryhmän esittämä muutos vaikuttaa hyvältä. Lainakustannukset pienenevät ja velan hoito saattaa olla siten helpompaa. Ylivelkaantumista ei ehkä tältä osin tapahdu yhtä helposti, kuin aikaisemmin. Toisaalta voidaan ajatella, että uskomus lainanhoitokuluista selviytymiseen voi olla liian positiivinen, mikäli lainanhoitokulut vaikuttavat silmämääräisesti nykyistä edullisemmilta. Työryhmän esityksestä ei helposti löydy selvitystä sille, mitkä ovat ne perusteet, joilla eri luottomuotoja säännellään eri tavalla. Näitä perusteluja tulisi täydentää.

Asiaa ei kuitenkaan tule tarkastella pelkästään velallisen kannalta. Velkojan kannalta esitetyt säännökset vaikuttavat tiukoilta ja saattavat käytännössä vaikuttaa siten, kuin eriävissä mielipiteessä on esitetty. Pikaluottojen myöntäminen voi tyrehtyä. Pyrkimys ylivelkaantumisongelman ratkaisemiseen ei saisi rajoitua pelkästään puuttamalla pikaluottoihin. Pikaluottojen osalta riittävät keinot saattaisivat olla ne, joita eriävissä mielipiteessä on esitetty eli, että

- 1) kiellettäisiin lainan antaminen etävalinein alle 20-vuotiaalle
- 2) ajettaisiin luottokustannukset (korkeus ja kulut) yhteen euromääräisenä esitettävään summaan (kielto periä muita luottoaikaisia kustannuksia), joka voisi olla korkeintaan 30 %:a luoton pääomasta
- 3) rajattaisiin perintäkustannukset korkeintaan 50 %:iin pikalainan ja luottokustannusten yhteismäärästä, lisättyinä viranomaiskuluilla

Käräjäoikeus yhtyy pääosin eriävissä mielipiteessä esitettyihin kannanottoihin ja säännösehdotuksiin. Oikeudenkäyntikulujen määrää voitaisiin jonkin verran alentaa samoin ulosottomaksuja.

Oikeudellisen perinnän osalta käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että sen tulisi olla mahdollisimman suoraviivaista. Riidattomia velkomisasiota käsitellään käräjäoikeuksissa hyvin rajallisilla henkilöresursseilla. Sen vuoksi on erityisen tärkeää, että säännökset ovat mahdollisimman selkeitä. Työryhmän esittä-

mät säännökset vaikuttavat hankalilta tarkistaa yksittäisessä asiassa. Haastehakemuksen täydennyskeho-
tuksiin ei pitäisi antaa aihetta uusilla säännöksillä. Siihen nähden eriävässä mielipiteessä esitetty vaihtoehto
tuntuu selkeämmältä. Se on myös velallisen kannalta selkeä, koska velallinen näkee hinnoittelun koko-
naisuudessaan, eikä hänen tarvitse selvittää korkovaikutusta. Oikeudellisen perinnän tulee olla tehokasta
ja saman suuntaista, kuin Euroopan maksuviivästysdirektiivissä edellytetään.

YHTEENVETO

Luottamismuotojen keskenään erilainen sääntely kaipaa tarkempia perusteluja ottaen huomioon, että
sääntelyllä rajataan elinkeinon harjoittamista. Ylivelkaantumisongelmaa voidaan kuitenkin jonkin verran
pienentää estämällä sähköinen asiointi alle 20-vuotiailta ja edellyttämällä heiltä kirjallista allekirjoitusta
luottosopimukseen.

Oikeudelliseen perintään tulevien asioiden sisällön tarkistuksen tulee olla helposti toteutettavissa.

Asioiden käsittelyn käräjäoikeudessa tulee olla joutuisaa ja virheiden riskit tulee minimoida.

Asiaa on käsitelty käräjäoikeuden johtoryhmässä.

Laamanni

Antero Nuotto